

© W. De Geest

HOOFDELIJKE AANSPRAKELIJKHEID VOOR DE RSZ EN DE FISCUS

Land- en tuinbouwers kunnen tot hun verrassing van de RSZ een aangetekend schrijven ontvangen waarin zij aansprakelijk worden gesteld voor de betaling van de verschuldigde RSZ-bijdragen van een aannemer op wie ze vroeger een beroep deden. In een welbepaald geval bedroeg de hoofdelijke aansprakelijkheid ongeveer 25.0000 euro. In een ander geval ging het om een bedrag van meer dan 50.000 euro. Het maakt duidelijk dat de regeling van de hoofdelijke aansprakelijkheid nog onvoldoende gekend is. Het is dus belangrijk om weten hoe we de hoofdelijke aansprakelijkheid kunnen voorkomen.

.....
Chris Botterman, hoofd Sociale Zaken Boerenbond

Er bestaat in België sinds enige tijd een regeling waarbij een opdrachtgever van werken in onroerende staat hoofdelijk aansprakelijk kan zijn voor de onbetaalde sociale en fiscale bijdragen van zijn medecontractant-aannemer. Het gevaar dat men geconfronteerd wordt met de hoofdelijke aansprakelijkheid houdt concreet in dat men als opdrachtgever van bepaalde werken zelf moet instaan voor de betaling van de socialezekerheidsbijdragen, belastingen, btw enzovoort die de aannemer van de werken zelf niet heeft betaald. De opdrachtgever (of de medecontractant) van de werken moet dus zeer goed oppassen en zorgvuldig te werk gaan. Wanneer men bijvoorbeeld controleert of de (onder)aannemer al dan niet schulden heeft bij de RSZ of de fiscus op het ogenblik van de betaling van

de factuur, kan dit zeer onaangename gevolgen hebben en riskeert men een tweede keer te moeten betalen!

HET HEBBEN VAN EEN REGISTRATIE-NUMMER IS NIET MEER RELEVANT

Vroeger werd er soms beweerd dat het zeer belangrijk was om na te gaan of de aannemer al dan niet geregistreerd is en dus een registratienummer kon voorleggen. Dat registratienummer werd meestal ook op de factuur vermeld. Dat punt was essentieel én alle mogelijke gevolgen en eventuele sanctioneringen waren daaraan gekoppeld. De voorwaarde van de registratie in hoofde van de aannemer werd evenwel niet langer aanvaard door het Europees Hof van Justitie. België moest zijn wetgeving op dit punt dus aanpassen. Vandaag bestaat er in hoofde van de

opdrachtgever van de werken nog slechts één belangrijke vraag: heeft de aannemer al dan niet sociale of fiscale schulden? Voor zover dergelijke schulden bestaan, moet de opdrachtgever bepaalde inhoudingen doen alvorens de facturen te betalen. Wanneer deze inhoudingen niet of niet in een voldoende mate zouden gebeuren, is de bouwheer-opdrachtgever hoofdelijk aansprakelijk voor de nog openstaande socialezekerheids- of belasting-schulden van de (onder)aannemer! Er geldt een hoofdelijke aansprakelijkheid, zowel voor schulden voor wat de sociale zekerheid als de fiscaliteit betreft. Het is belangrijk te benadrukken dat de sociale en de fiscale regeling volledig los van elkaar functioneren. Het is dus mogelijk dat er een hoofdelijke aansprakelijkheid is voor slechts één van de twee systemen.

GEEN HOOFDELIJKE AANSPRAKELIJKHEID VOOR PRIVÉPERSONEN MAAR TOEPASSINGSGBIED OMVAT OOK LAND- EN TUINBOUW

De inhoudingsplicht én de hoofdelijke aansprakelijkheid zijn niet van toepassing wanneer de opdrachtgever van de werken een privépersoon is die alleen voor privédoeleinden werken laat uitvoeren. Daarentegen gelden de nieuwe regels wel bij de uitvoering van alle werken in onroerende staat, zelfs als de aannemer niet ressorteert onder de bouwsector. De voorziene regels zijn dus veel ruimer dan alleen maar bouwwerken. Alle werken in onroerende staat worden gevisieerd: dus ook installatiewerken, werken aan de elektriciteit, aan een koelsysteem, grondwerken, werken aan wortelvas- te- en takvaste planten enzovoort. Omdat nagenoeg alle werkzaamheden in de land- en tuinbouw werken in onroerende staat zijn, moeten wij in onze sectoren zeker met deze regels rekening houden.

FISCALE SCHULDEN

Inhouding

Wanneer wordt vastgesteld dat een aannemer fiscale schulden heeft, dan moet de opdrachtgever van de werken 15% van het bedrag van de factuur (exclusief btw) voor elke betaling aan een aannemer of onderaannemer van werkzaamheden in onroerende staat inhouden en doorstorten aan de fiscus. Zoals hoger reeds vermeld, is het niet meer relevant na te gaan of de betrokken aannemer geregistreerd is.

Hoofdelijke aansprakelijkheid

In het geval de opdrachtgever van de werken de hierboven vermelde inhouding én doorstorting niet of niet correct zou doen, kan hij hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld voor de fiscale schulden van deze aannemer of onderaannemer en dit a rato van 35% van de totale prijs van de werken (exclusief btw). Er is evenwel een regeling uitgewerkt die moet vermijden dat, bij de samenloop van de hoofdelijke aansprakelijkheid op fiscaal en sociaal vlak, 100% van het bedrag van de betrokken werken zou overschreden worden.

De hoofdelijke aansprakelijkheid van de opdrachtgever of van de (hoofd) aannemer is echter beperkt tot de totale prijs van de werken die werden toevertrouwd aan de aannemer of aan de onderaannemer (exclusief btw). Er

is bijkomend een beperking tot 65% van de werken (exclusief btw) wanneer de hoofdelijke aansprakelijkheid voor sociale schulden wordt ingeroepen ten aanzien van dezelfde opdrachtgever of aannemer.

“Kijk goed uit vooraleer je een factuur betaalt aan een aannemer! Controleer de RSZ- en Fiscuswebsite!”

Gegevensbank

Het is mogelijk om de databank van de FOD Financiën te raadplegen om na te gaan of een bepaalde aannemer al dan niet fiscale schulden heeft. Wegens de bescherming van de privacy geeft de gegevensbank geen duidelijk zicht op het juiste bedrag van de schuld van een onderneming. Men krijgt 2 duidelijke antwoorden, namelijk 'ja' (dit wil zeggen: er is een inhoudingsplicht) of 'neen' (er is geen inhoudingsplicht). *Men kan de gegevensbank raadplegen op de website www.minfin.fgov.be. Je moet eerst de rubriek 'My minfin' aanklikken > My minfin zonder authenticatie > E-services > consulteren.* De toegang tot deze website gebeurt aan de hand van het ondernemingsnummer van de aannemer in de kruispuntbank van de ondernemingen. Om later een bewijs te hebben dat men wel degelijk de website nagekeken heeft, is het aan te bevelen om een uitprint van het antwoord (inhoudingsplicht ja of neen) bij te houden. Wanneer op het scherm als antwoord gegeven wordt dat de bedoelde aannemer 'niet gekend' is in de gegevensbank, moet de opdrachtgever, wanneer het gaat om werken in onroerende staat, handelen alsof het antwoord 'ja' is en er dus een inhoudingsplicht bestaat.

Inhouding

Wanneer op de vraag inzake de inhoudingsplicht 'ja' wordt geantwoord, moet men als volgt te werk gaan. Indien het bedrag op de te betalen factuur kleiner is dan 7.143 euro (zonder btw), dan is de inhouding en doorstorting van 15% verplicht. Is het bedrag op de factuur hoger of gelijk aan 7.143 euro (zonder btw), dan moet je aan de aannemer een attest vragen waarop het exacte bedrag van de schuld wordt vermeld. De aannemer kan een dergelijk attest krijgen bij de bevoegde

ambtenaar van Financiën. Wanneer de schuld die op dit attest vermeld wordt kleiner is dan de berekende inhouding, dan mag de storting beperkt worden tot het bedrag van de schuld. Is de schuld groter dan de inhouding die zou moeten gebeuren, of voor zover de aannemer geen attest kan of wil voorleggen, moet de bouwheer-opdrachtgever wel de inhouding van 15% doen.

Storting

De te verrichten inhouding moet overgeschreven worden op de rekening van het ontvangkantoor Bijzondere Ontvangsten, IBAN BE 33 6792 0023 2046, BIC PCRQBEBB. Je moet het ondernemingsnummer van de aannemer, het bedrag en datum van de factuur waarop de storting betrekking heeft en de naam van de aannemer vermelden. Er moet ook een kopie van de factuur naar het vermelde ontvangkantoor worden gestuurd.

SOCIALE SCHULDEN

Schulden

Bij de sociale zekerheid moet er niet alleen rekening gehouden worden met de te betalen sociale bijdragen in hoofde van de aannemer. Ook de boetes en bijdrageopslagen die de aannemer heeft opgelopen, moeten in aanmerking worden genomen. Ook het niet (correct) betalen van de voorschotten aan de RSZ of het in gebreke blijven van het naleven van bepaalde sectorale voorschriften voor ondernemingen uit de bouwsector (bijvoorbeeld stortingen in verband met het zegelstelsel) worden bedoeld. Ten slotte kan de aannemer zelf ook hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld voor de sociale schulden bij zijn onderaannemer. De notie sociale schulden is dus een zeer ruim begrip dat ook betrekking heeft op de eventuele schulden van derden waarvoor de aannemer zelf al hoofdelijk aansprakelijk is. Het is bovendien zo dat de hoofdelijke aansprakelijkheid niet alleen geldt voor sociale schulden die bestonden op het ogenblik van het afsluiten van de overeenkomst, maar ook voor schulden die nadien, tijdens de uitvoering van de overeenkomst, ontstaan zijn. Daarom is het belangrijk de RSZ-website te consulteren bij de betaling van elke factuur!

Gegevensbank

Als je wil weten of een aannemer waarop je een beroep doet voor wer-

ken in onroerende staat (en dit begrip is dus ruimer dan alleen de bouwsector), al dan niet schulden heeft, kan je terecht op de website van de sociale zekerheid (www.socialezekerheid.be). Voor iedere onderneming die actief is als werkgever in België en die het uitvoeren van werken in onroerende staat als haar normale activiteit heeft, wordt een attest artikel 30bis aangemaakt. De attesten 30bis kunnen als volgt worden aangevraagd via de site van de sociale zekerheid (www.socialezekerheid.be) > *Aannemers onroerend goed* > *Artikel 30bis* > *Inhoudingsplicht* > *Consulteren inhoudingsplicht sociale zekerheid*.

Wanneer men de site consulteert, zijn drie antwoorden mogelijk:

- Inhoudingsplicht sociale zekerheid: 'neen'. Dit houdt in dat de volledige factuur aan de aannemer mag betaald worden zonder enige inhouding. Op het attest wordt vermeld tot wanneer de vrijstelling geldt.
- Inhoudingsplicht sociale zekerheid: 'ja'. Een dergelijk antwoord bevestigt het bestaan van sociale schulden in hoofde van de aannemer. Op de factuur moet een inhouding gebeuren van 35%. Deze som moet doorgestort worden aan de RSZ op het rekeningnummer: IBAN: BE76 6790 0001 9295 - BIC: PCHQBEBB . Bij een betaling hoger of gelijk aan 7.143 euro kan de inhouding beperkt worden tot de werkelijke schuld van de aannemer. Als de aannemer vraagt om de inhouding te beperken, moet hij aan zijn medecontractant een attest voorleggen uitgaande van de RSZ dat het juiste bedrag voor de sociale schulden weergeeft.
- Geen gegeven artikel 30bis beschikbaar. Dit antwoord houdt in dat het gaat om een aannemer zonder personeel of om een buitenlandse onderneming die voor al haar werknemers detachingsdocumenten kan voorleggen (dit wil zeggen dat de socialezekerheidsbijdragen in het land van herkomst kunnen betaald worden). In dit geval mag de betaling van de facturen gebeuren zonder inhouding van de RSZ.

Hoofdelijke aansprakelijkheid

De hoofdelijke aansprakelijkheid houdt in dat de opdrachtgever van de werken kan aangesproken worden om de sociale schulden van de aannemer te voldoen, wanneer de voorziene inhouding van 35% niet of niet correct

▲ *Alle werken in onroerende staat worden geïnspecteerd: dus ook installatiewerken, werken aan de elektriciteit, aan een koelsysteem, grondwerken, werken aan wortelvaste- en takvaste planten ...*

gebeurd zou zijn op het ogenblik van de betaling van de facturen. Daarnaast geldt er ook een bijkomende voorwaarde, namelijk dat de aannemer al sociale schulden moet hebben op het ogenblik van het afsluiten van de aannemingsovereenkomst. Voor de toepassing van de hoofdelijke aansprakelijkheid is dus ook het moment van het afsluiten van de overeenkomst cruciaal! Er zijn dus twee beoordelingsmomenten: wanneer men bij het aangaan van de overeenkomst (eerste moment) constateert dat de aannemer al sociale schulden heeft, én dan ook bij de betaling van de factuur (tweede moment) nalaat op een correcte manier de voorziene inhoudingen te doen, kan men als opdrachtgever voor de werken hoofdelijke aansprakelijk zijn. Deze hoofdelijke aansprakelijkheid kan oplopen tot 100% van de waarde van de uitgevoerde werken. Het is dus als opdrachtgever van de werken belangrijk op deze twee momenten na te gaan of de aannemer al dan niet sociale schulden heeft. Wanneer er twee keer een knipperlicht verschijnt, moet men zeer nauwkeurig de inhouding van 35% toepassen!

Wanneer er op het ogenblik van het afsluiten van de aannemingsovereenkomst geen sociale schulden bestaan, maar wel op het moment van de betaling van de factuur, moet wel de inhouding gebeuren. Maar voor zover

de inhouding niet correct zou gebeuren, geldt er geen hoofdelijke aansprakelijkheid. Er wordt in dit geval alleen een boete toegepast die gelijk is aan het bedrag dat moest worden ingehouden. Voor alle duidelijkheid moet erop gewezen worden dat deze boete ook kan opgelegd worden in het geval van een hoofdelijke aansprakelijkheid.

Getrapte of ketenaansprakelijkheid

Sinds 16 april 2012 geldt er in ons land ook een regeling van getrapte hoofdelijke aansprakelijkheid. Daardoor kunnen (onder)aannemers die 'boven' een in gebreke blijvende (onder)aannemer staan, in de volgorde van de (onder)aannemers ook hoofdelijk aansprakelijk zijn. Bij de toepassing van deze getrapte- of ketenaansprakelijkheid wordt de chronologische volgorde gerespecteerd. Dit betekent dat eerst de aannemer die een beroep heeft gedaan op een nalatige onderaannemer wordt aangesproken, vooraleer verder op te klimmen in de keten. Wij moeten evenwel opmerken dat de ketenaansprakelijkheid in de praktijk nog niet wordt ingeroepen. Er moeten trouwens in dit verband ook nog een aantal uitvoeringsbesluiten gepubliceerd worden.

LIMOSAMELDING: BELANGRIJKE VERPLICHTING VOOR BUITENLANDSE AANNEMERS

Iedere zelfstandige of aannemer die van buiten België komt en die hier één of andere activiteit wil verrichten, moet zich melden in Limosa bij de Belgische administratie. In de praktijk wordt dit vaak over het hoofd gezien, met alle gevolgen van dien. De Limosamelding houdt in dat de aannemer-zelfstandige (1) zichzelf moet identificeren, (2) moet meegeven voor wie hij een activiteit zal verrichten, (3) hoeveel tijd dat in beslag zal nemen en (4) ten slotte wie er nog met hem (als loontrekkende of als zelfstandige) daarbij zal betrokken worden. De medecontractant van de werken moet controleren of de aannemer een attest van Limosa-aangifte (het zogenaamde L1-atteest) kan voorleggen. Is dat niet het geval, dan moet de medecontractant zelf een Limosa-aangifte doen voor rekening van de aannemer. Gebeurt dit niet, dan kan de medecontractant verantwoordelijk worden gesteld. ■